

Sygn. akt VI RCa 54/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Waldemar Pałka

Sędziowie: SO Jolanta Piórkowska (spr.)

SR del do SO Robert Kłosowski

protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Łastowska

po rozpoznaniu w dniu 05 kwietnia 2017 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej M. M.** i **małoletniego J. M. (1)** reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego **J. M. (2)**

przeciwko **T. M. (1)**

o podwyższenie alimentów

oraz z powództwa wzajemnego **T. M. (1)**

przeciwko **małoletniej M. M.** i **małoletniemu J. M. (1)** reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego **J. M. (2)**

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 9 grudnia 2016 roku

sygn. akt III RC 179/16

1. **oddala obie apelacje;**
2. **koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.**

Sygn. akt VI RCa 54/17

UZASADNIENIE

J. M. (2) działająca jako przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów M. M. i J. M. (1), wniosła o podwyższenie alimentów na ich rzecz od pozwanego T. M. (1) o 1000 złotych miesięcznie na każde z małoletnich.

W uzasadnieniu podała, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie ustalono łączną wysokość alimentów na rzecz małoletnich powodów w kwocie 3000 złotych miesięcznie. Podkreśliła, że od czasu ustalenia alimentów zmieniła

się sytuacja stron bowiem wzrosły zarobki pozwanego, który uzyskał również dodatkowe dochody ze sprzedaży mieszkania, natomiast jej sytuacja uległa pogorszeniu gdyż na skutek pogorszenia stanu zdrowia straciła pracę.

Pozwany T. M. (1)wniósł o oddalenie powództwa, jednocześnie wystąpił z powództwem wzajemnym o obniżenie alimentów na rzecz małoletnich dzieci do kwoty po 700 złotych miesięcznie na każdego z nich.

Żądanie swoje uzasadnił pogorszeniem się jego sytuacji materialnej. Wskazał, że utracił dobrze płatną pracę, a prowadzona działalność gospodarcza przynosi niewielkie dochody. Z obecnego związku małżeńskiego na utrzymaniu ma jeszcze jedno dziecko. Zakwestionował wysokość wydatków na dzieci podaną przez ich matkę oraz dotychczasowych wydatków na utrzymanie domu.

Przedstawicielka ustawowa małoletnich M. i J. M. (1) wniosła o oddalenie powództwa T. M. (1) o obniżenie alimentów na rzecz dzieci.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 9 grudnia 2016 roku w sprawie III RC 179/16 oddalił oba powództwa i wzajemnie zniósł między stronami koszty procesu.

W pisemnych motywach uzasadnienia wyroku podał, że zarówno roszczenie małoletnich powodów jak i roszczenie wzajemne T. M. (1) nie zasługiwały na uwzględnienie.

Powołując się na treść art. 138 kro wskazał, że od czasu ostatniego orzekania o alimentach, po obydwu stronach nastąpiły zmiany jednakże nie na tyle istotne by miały wpływ na zmianę dotychczasowego orzeczenia alimentacyjnego.

Podniesione przez matkę małoletnich powodów a pozwanych wzajemnych okoliczności związane z korzystną sytuacją materialną pozwanego a powoda wzajemnego, oraz potrzeba wyrównania poziomu życia dzieci do stopy życiowej rodziców sprzed ich rozvodu, nie mogą stanowić o podwyższeniu alimentów na rzecz dzieci albowiem decydującym jest uregulowanie wynikające z art. 135§ 1 kro wskazujące zakres obowiązku alimentacyjnego. Zdaniem Sądu od czasu wydania wyroku w sprawie III RC 575/13, potrzeby małoletnich związane przede wszystkim z ich leczeniem pozostały niezmienione, natomiast koszty związane z zapewnieniem im mieszkania ponoszone przez ich matkę, wobec zmiany miejsca zamieszkania są niższe. Obniżeniu uległy też koszty dojazdów do wielu specjalistycznych poradni medycznych mieszczących się w O., gdzie obecnie małoletnie dzieci zamieszkują. Uwzględniając więc koszty utrzymania dzieci charakterystyczne dla ich grupy wiekowej oraz koszty dodatkowych zajęć i kosztów leczenia dotychczasowa kwota alimentów po 1500 złotych miesięcznie na dziecko jest wystarczająca na zaspokojenie niemal wszystkich usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powodów - pozwanych wzajemnych i zasadniczo pokrywana jest niemal w całości przez pozwanego T. M. (1). Brak zatrudnienia po stronie matki małoletnich nie ma również wpływu na dotychczasową wysokość obowiązku alimentacyjnego na rzecz dzieci, bowiem już w dacie ostatniego orzekania o alimentach również nie była zatrudniona na podstawie umowy o pracę. Także stan zdrowia J. M. (2) nie uległ na tyle istotnemu pogorszeniu aby ograniczał jej możliwości zarobkowe.

Po stronie pozwanego - powoda wzajemnego zmiany polegają na tym, że obecnie T. M. (1)pracuje zarobkowo, a jego możliwości zarobkowe są korzystniejsze niż w chwili wydania ostatniego orzeczenia alimentacyjnego. Wprawdzie jego zarobki nie są wysokie, jednakże dotychczas przez wiele lat pracował zarobkowo osiągając wysokie dochody, a pracując nadal w tej samej branży ma możliwości zarobkowe, wobec czego aktualne trudności związane z zatrudnieniem należy przyjąć za przejściowe i nie powinny mieć wpływu na zakres świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich powodów, przy uwzględnieniu korzystnej sytuacji majątkowej zobowiązanego do alimentacji. Poza ta okolicznością pozwany - powód wzajemny ma na utrzymaniu kolejne dziecko z obecnego związku.

Powyższy wyrok apelacjami zaskarżyli zarówno małoletni powodowie - pozwani wzajemni, jak i pozwany - powód wzajemny.

J. M. (2) w imieniu małoletnich powodów - pozwanych wzajemnych w wywiedzionej apelacji zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo, zarzucając zaskarżonemu rozstrzygnięciu obrazę przepisów prawa procesowego art.233 § 1

k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i przyjęcie twierdzeń T. M. (1) w zakresie niskiego poziomu jego sytuacji majątkowej, podczas gdy jego kwalifikacje zawodowe pozwalają mu na uzyskanie znacznie wyższego dochodu, jak również okoliczność, że koszty utrzymania rodziny pozwanego – powoda wzajemnego ponosi praktycznie jego żona, która osiąga bardzo wysokie dochody,

a także przyjęcie, że sytuacja majątkowa i zdrowotna J. M. (2) oraz potrzeby dzieci nie uległy zmianie od poprzedniego orzekania o alimentach, gdy tym czasem obecnie nie pracuje ona zarobkowo, cierpi na poważne schorzenia oczu grożące utratą wzroku, a dzieci wymagają znacznie większych wydatków. Zarzuciła również obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 135 § 1 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie, że zakres i wymiar usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych podyktowany jest możliwościami zarobkowymi zobowiązanego, a dzieci mają prawo do życia na tożsamym poziomie co ich rodzice.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa małoletnich powodów - pozwanych wzajemnych, oraz zasądzenie od strony przeciwnej zwrotu poniesionych kosztów procesu.

Zdaniem apelującej zaskarżony wyrok oparty jest na nieprawdziwych twierdzeniach pozwanego- powoda wzajemnego o jego trudnej sytuacji życiowej, którą kreuje na potrzeby niniejszego postępowania. W dniu orzekania przed Sądem Rejonowym nie ujawnił zawierania umowy sprzedaży nieruchomości za ponad 500 000 złotych, a także wykazuje się zatrudnieniem z niskim wynagrodzeniem podczas gdy posiadają bardzo wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w branży odnotowującej stały wzrost gospodarczy. Podkreśliła również, że pozwany –powód wzajemny nieodpłatnie przeniósł swoje udziały w majątku wspólnym na swoją obecną żonę, której dochody i tak są bardzo wysokie.

Podniosła nadto, że z uwagi na schorzenie oczu w postaci odklejania się siatkówki i zalecenia lekarskie nie jest w stanie podjąć odpowiedniego zatrudnienia, zaś wydatki związane z tym leczeniem rocznie oscylują około 10 000 złotych. Wskazała również wzrost miesięcznych wydatków na utrzymanie obecnego mieszkania.

T. M. (1) zaskarżył wyrok w części oddalającej jego powództwo o obniżenie alimentów. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) naruszenie prawa procesowego z art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego przez:

- przyjęcie, że możliwości zarobkowe pozwanego - powoda wzajemnego pozostały na niezmiennym poziomie podczas gdy zgromadzone dowody wskazują, że sytuacja na rynku pracy nie pozwala mu na osiągnięcie dochodów w dotychczasowej wysokości,

- przyjęcie, że winien ponosić on koszty utrzymania małoletnich w dotychczasowym wymiarze pomimo, że uległy one obniżeniu,

- przyjęcie, że powinien ponosić koszty utrzymania małoletnich w całości mimo pogorszenia się jego możliwości zarobkowych i zwiększeniu kosztów jego utrzymania, oraz braku kontaktów z dziećmi na skutek działań ich matki, a w przypadku ich realizacji czyni obowiązek osobistych starań o wychowanie dzieci;

2) naruszenie przepisu art. 227 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z dokumentów dotyczących ofert pracy dla J. M. (2);

3) naruszenie przepisów prawa materialnego z art.135 k.p.c. poprzez:

- błędną wykładnię pojęcia możliwości zarobkowych i przyjęcie możliwości zarobkowych pozwanego – powoda wzajemnego w oparciu o dawne a nie obecne dochody przy jednoczesnym pominięciu możliwości zatrudnienia przez J. M. (2);

4) naruszenie przepisu art. 138 kro poprzez jego nie zastosowanie mimo zaistnienia przesłanki zmiany stosunków, przez pogorszenie możliwości zarobkowych T. M. (1) i urodzenia się kolejnej jego córki oraz kosztów jej utrzymania w granicach 600 złotych miesięcznie;

5) błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie na niezmienionym poziomie możliwości zarobkowych pozwanego – powoda wzajemnego, gdy tymczasem obniżyły się jego możliwości bowiem zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej i poszukuje lepiej płatnego zatrudnienia;

6) sprzeczność ustaleń Sądu poprzez przyjęcie, że nie nastąpiły zmiany w zakresie realizacji potrzeb powodów mimo, że zmniejszyły się koszty mieszkania małoletnich, odpadł koszt dojazdów do poradni i szkoły, a pozostała część potrzeb nie uległa zmianie.

W konsekwencji wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uwzględnienie powództwa pozwanego – powoda wzajemnego w całości oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji T. M. (1) podniósł, że jego możliwości zarobkowe pozostają niższe od dotychczasowych. Obecnie pracuje zarobkowo osiągając dochody około 1800 złotych netto i ten stan rzeczy w dacie orzekania powinien być brany pod uwagę przez Sąd. Ponadto urodziła mu się córka z obecnego związku, co wiąże się z dodatkowym ponoszeniem kosztów jej utrzymania i wychowania. Wskazał również na nieuzasadnione obciążenie go w całości kosztami utrzymania i wychowania małoletnich powodów- pozwanych wzajemnych w dotychczasowym wymiarze, mimo zmniejszenia się kosztów ich utrzymania, oraz realnych możliwości przyczyniania się do ich utrzymania przez matkę i podjęcia przez nią zatrudnienia. Podkreślił także, że realizując kontakty z dziećmi, które są obecnie utrudniane przez ich matkę, czynić będzie osobiste starania w zakresie realizacji ich potrzeb i wychowania, co wskazuje na brak podstaw do obciążania go kosztami utrzymania dzieci w całości.

Obie strony wzajemnie wniosły o oddalenie złożonych apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje wniesione przez obie strony nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd I instancji na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego prawidłowo ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, a zajęte stanowisko w przekonujący sposób uzasadnił w pisemnych motywach orzeczenia.

Wbrew zarzutom obu apelacji, a mianowicie sprzeczności ustaleń sądu z zebraniem materiałem dowodowym oraz przekroczenia zasad swobodnej oceny dowodów, Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę zebranego materiału dowodowego, poczynione na tej podstawie prawidłowe ustalenia faktyczne oraz wyciągnięte wnioski. Podniesione zarzuty jakoby Sąd I instancji dopuścił się przekroczenia zasad swobodnej oceny dowodów, czy też dokonał oceny materiału dowodowego w sposób dowolny i wybiórczy, pomijając część materiału dowodowego nie znajdują uzasadnienia w świetle analizy akt niniejszej sprawy. Wszelkonostronna i dogłębna analiza przeprowadzonych przez Sąd Rejonowy dowodów, odpowiada wymogom niezbędnej staranności i rzetelności, jak również znajduje oparcie we wskazaniach wiedzy i doświadczenia życiowego. Nie potwierdziły się również zarzuty obu apelacji dotyczące naruszeń przepisów prawa procesowego jak i sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, które jakoby ewentualnie miały wpływ na prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy.

Odwołując się do przepisów przywołanych przez Sąd I instancji, zgodnie z treścią art. 138 kro, w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumieć należy wszelkie modyfikacje w statusie ekonomicznym stron mające wpływ zarówno na zwiększenie, jak i na zmniejszenie, zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zwiększenie lub zmniejszenie zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. W art. 135 § 1 kro natomiast ustawodawca wskazał zasadnicze przesłanki, od których zależy zakres obowiązku alimentacyjnego, a jeżeli obowiązek ten ma charakter świadczenia pieniężnego – jego wysokość. Pierwszą przesłankę stanowią usprawiedliwione

potrzeby uprawnionego, zaś drugą pozytywną przesłankę wpływającą na zakres świadczeń alimentacyjnych stanowią majątkowe możliwości zobowiązanego.

W ślad za Sądem Rejonowym podnieść należy, że od czasu ostatniego orzekania o alimentach, po obydwu stronach nastąpiły istotne zmiany, ale w ocenie Sądu nie skutkujące zmiany dotychczasowego rozstrzygnięcia o alimentach w kierunku ich podwyższenia lub obniżenia.

Wydając zaskarżone orzeczenie Sąd I instancji uwzględnił aktualną sytuację materialną, majątkową i rodzinną obu stron oraz w dostateczny sposób odniósł się do usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powodów – pozwanych wzajemnych jak też możliwości zarobkowych pozwanego- powoda wzajemnego, które zasadniczo decydują o wysokości obowiązku alimentacyjnego po stronie zobowiązanego.

Sąd Okręgowy nie podzielił zawartego w apelacji stanowiska małoletnich powodów – pozwanych wzajemnych dotyczących wysokości ustalonego na ich rzecz obowiązku alimentacyjnego. Dokonując ponownej oceny materiału dowodowego uzupełnionego przez strony w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sadu I instancji uznające zasadność pozostawienia obowiązku T. M. (1) na rzecz małoletnich powodów- pozwanych wzajemnych na dotychczasowym poziomie. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uwzględnił te wszystkie okoliczności, do których w apelacji nawiązuje strona skarżąca, ocenił je we wzajemnym ze sobą powiązaniu, w sposób przekonujący szczegółowo wyjaśnił jakie fakty przyjął i w oparciu o które wydał orzeczenie. Ocenę tę Sąd Okręgowy w pełni podziela. Bezspornym jest, że zmiana miejsca zamieszkania małoletnich wpłynęła na obniżenie ponoszonych dotychczas kosztów na dojazdy do różnych specjalistycznych przychodni w związku z ich leczeniem, jednakże z drugiej strony wpływ czasu od daty poprzedniego orzekania o alimentach, spowodował częściowy wzrost usprawiedliwionych potrzeb małoletnich powodów wynikających z naturalnego rozwoju dzieci zwłaszcza pobierających naukę szkolną oraz wymagających systematycznego leczenia. Okoliczności sprawy wskazują, że dotychczasowe potrzeby małoletnich powodów są w wystarczającym stopniu zabezpieczone, zaś w przypadku konieczności zaspokojenia innych dodatkowych potrzeb dzieci, swój udział winna mieć również ich matka, która pomimo braku stałego dochodu oraz problemów zdrowotnych ma obecnie możliwość również partycypowania w kosztach utrzymania dzieci, chociażby z posiadanych zasobów finansowych uzyskanych z tytułu podziału majątku z T. M. (1).

Odnosząc się z kolei do zarzutów apelacji pozwanego – powoda wzajemnego zawartych w apelacji w której starał się wykazać, że ma bardzo trudną sytuację materialną, uniemożliwiającą mu na łóżenie na rzecz dzieci kwoty wyższej niż po 700 złotych miesięcznie na każde z nich, uznać należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo odniósł się do jego możliwości zarobkowych i majątkowych, a nie tylko do rzeczywiście wykazywanych przez niego dochodów. Przypomnieć należy, że pojęcie możliwości zarobkowych wpływających na wysokość obowiązku alimentacyjnego wskazuje na ocenę hipotetycznego stanu przez ustalenie takich dochodów, które osoby zobowiązane do alimentacji mogą i powinny uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych. Zdaniem Sądu Okręgowego słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że pozwany - powód wzajemny przy uwzględnieniu jego kwalifikacji zawodowych i dużego doświadczenia zawodowego w branży informatycznej ma możliwości przy dołożeniu należytej staranności uzyskiwania znacznie wyższych aniżeli obecnie dochodów, a tym samym ma możliwość poprawić swoją sytuację materialną. Zauważyć też należy, że T. M. (1) mając świadomość swoich zobowiązań finansowych na rzecz dzieci, swoją samodzielną decyzją doprowadził do pogorszenia sytuacji materialnej i majątkowej, zmieniając zatrudnienie na mniej płatne, jak też chociażby przenosząc swoje udziały z majątku wspólnego na rzecz obecnej małżonki, wyzbywając się tym samym jakiegokolwiek majątku. O możliwościach dochodowych pozwanego – powoda wzajemnego może również świadczyć wyegzekwowanie od niego w bardzo krótkim okresie zaległości alimentacyjnych 6.232 złotych oraz 1.190,09 złotych kosztów egzekucji. Sytuacja ta wprawdzie zasługuje na aprobatę tym niemniej wskazuje jednak na możliwości dochodowe. Zasadnym jest zatem przyjęcie przez Sąd I instancji, że powoływanie się przez pozwanego – powoda wzajemnego na obecne ograniczone możliwości zarobkowe ma charakter jedynie przejściowy i nie powinno mieć wpływu na zakres jego świadczenia alimentacyjnego na rzecz małoletnich powodów – pozwanych wzajemnych.

Powyższe okoliczności, w ocenie tut. Sądu, przemawiają za słusnością rozstrzygnięcia dokonanego przez Sąd Rejonowy i stąd też uznano apelacje obu stron za niezasadne i nie zasługujące na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelacje stron,

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c.